

Voorzitter: J. Lo-A-Njoe (D66)

Namens de raad: T. van de Vendel (GL), I. Huitema (PvdA), M. Gietema (D66), Y. Menger (Stadspartij), H. de Waard (SP), E. Akkerman (VVD), K. de Groot (S&S), P. Rebergen (CU), I. van Jaarsveld (CDA), L. van der Laan (PvH), K. Blauw (PVV)

Namens het college: C. Bloemhoff (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

Atlas voor gemeenten

00:17:17

Voorzitter: Goedenavond allemaal, welkom bij deze meningsvormende sessie over de Atlas voor gemeenten, althans dat was de aanleiding voor de fracties van VVD, Stadspartij 100 procent voor Groningen, PVV en de Partij voor het Noorden. Zij hebben vragen gesteld, daar antwoord op gekregen en vervolgens gedacht dat een goed idee leek om dat te agenderen voor een breed gesprek. In het agenderingsverzoek zijn, zoals u heeft gezien, een aantal bespreekpunten opgenomen. Met de indienende fracties is overlegd dat zij het vestigingsklimaat als inzake van de bespreking wensen.

00:17:50

Voorzitter: We gaan in twee termijnen aan de slag. Er zijn geen insprekers, dat betekent dat we zo eerst kijken of er nu al vragen voor het college zijn, daar is dan gelegenheid voor. Vervolgens gaan we denk ik vrij vlot naar de tweede termijn, waarbij de indienende partij eerst het woord krijgen om een toelichting te geven. Daarna gaan we verder het gesprek met elkaar aan. Is dat akkoord wat betreft de raadsleden hier? Ja? Heel fijn, dank jullie wel. Ik wil graag eerst even inventariseren wie er vragen heeft voor het college. Eenmaal, andermaal. Eén, goed. Ik geef het woord aan de VVD.

00:18:34

mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Zoals u in de inleiding al zei, was het natuurlijk even zoeken. De Atlas van gemeenten blijkt een enigszins zwakke plek voor onze gemeente voor werk, inkomen, armoede en het vestigingsklimaat. Onze vraag aan het college is of het college het met de VVD eens is dat het vestigingsklimaat een heel goed startpunt is, dat dat is waar het mee begint en dat je vanuit daar zwakkere punten goed kan aanpakken.

00:18:55

Voorzitter: Dat is een heldere vraag. Als dat alle vragen zijn voor deze eerste termijn, gaan we direct naar het college.

00:19:04

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Dank u wel, voorzitter. Het vestigingsklimaat of woonaantrekkelijkheid is heel erg belangrijk, dus dat deelt het college. Ik wil wel een kleine nuance maken op de Atlas voor gemeenten als ik even paar feiten mag noemen. We hebben een enorme banengroei gehad in de afgelopen jaren, dat was 21.500. Als je het cijfer voor het vestigingsklimaat in de Atlas voor gemeenten neemt, zijn er veel factoren die bepalen of je hoog of laag komt. Eén van die factoren is wat de afstand is tot banen. Als je een centrumgemeente bent in een perifere regio met

verder weinig werkgelegenheid, en je moet naar Amsterdam of de Randstad reizen, dan kan dat bepalend zijn geweest naast andere factoren op die plaats. Als we de Lelylijn aan zouden leggen, zouden we in één keer sky high kunnen gaan in dat lijstje omdat die reisafstand korter is geworden en dan kom je hoger uit. Dat is natuurlijk niet het hele verhaal, maar dat viel mij zelf op bij het lezen van de Atlas voor gemeenten.

00:20:22

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. Ik kijk even naar de vragensteller of de vraag daarmee voldoende naar diens smaak is beantwoord. Dat is het geval, en dat betekent dat we naar de tweede termijn gaan. Zoals ik al aankondigde, geef ik het woord eerst aan de indieners. Mevrouw Akkerman, mag ik u het woord geven?

00:20:40

mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Die nuance hadden we ook gelezen in de antwoorden op de schriftelijke vragen, dus bedankt voor de antwoorden. Dingen waar je geen invloed op hebt, kan je niet alsnog iets aan doen, behalve de Lelylijn wellicht. In die zin vonden wij het wel een mooie aanleiding om eens een breder gesprek te hebben met alle fracties. Wat kunnen wij nog doen om ons vestigingsklimaat goed te houden en goed te blijven houden richting de toekomst? We zijn benieuwd wat voor goede ideeën de andere fracties hebben over hoe je dat kan verbeteren.

00:21:17

mevrouw Akkerman (VVD): Ik kan natuurlijk ook beginnen met wat daar volgens de VVD-fractie daar goede ideeën voor zijn. Wij zien wel veel dingen voorbijkomen in de afgelopen periode als het gaat om ondernemers, en dan noem ik bijvoorbeeld de reclamebelasting en de ambulante handel die 's nachts weg moest, dat was niet op een goede manier gecommuniceerd. Net als de zero-emissiezone die eerder vanavond besproken is. Als je die dingen los van elkaar gaat bekijken en over debatteert kom je bij een afweging en maken we beslissingen, maar moet je bij al die beslissingen er niet even naast zetten wat het met ons vestigingsklimaat doet?

00:21:53

Voorzitter: U ziet het, u heeft twee interrupties. Ik ga eerst even naar de heer De Waard van de SP.

00:21:58

de heer De Waard (SP): Dank u, voorzitter. Ik begrijp de zorgen van de VVD ergens wel. Het is logisch, het is een ondernemerspartij, dus dat snap ik. Tegelijkertijd heb ik net de wethouder horen zeggen: 21.000 banen erbij, ver boven de prognoses. In die zin doen we het heel goed. Is het vestigingsklimaat nu echt een groot probleem waardoor we het daar nu over moeten hebben?

00:22:24

Voorzitter: Mevrouw Akkerman.

00:22:26

mevrouw Akkerman (VVD): Ja, dat is op dit moment volgens onze fractie echt een probleem. Het is natuurlijk ook landelijk een probleem. We zien veel ondernemers die überhaupt zeggen dat het Nederlandse klimaat terugloopt. Probleem is dan misschien niet het goede woord, maar volgens onze fractie is het wel een blijvend

aandachtspunt. Zoals ik net ook al aangaf, kunnen we vaak losse stukjes bespreken, maar het is ook goed om het een keer alleen over het vestigingsklimaat te hebben en goede ideeën te verzamelen. Laten we dat doen om te voorkomen dat het een probleem wordt.

00:23:00

Voorzitter: Dank voor uw antwoord. U heeft ook een vraag of interruptie van de heer Van de Vendel van GroenLinks.

00:23:04

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik heb inderdaad een vraag aan mevrouw Akkerman. Juist al die maatregelen die u noemt, bijvoorbeeld de zero emissiezone, zijn ook bedoeld om de binnenstad aantrekkelijk te houden. Volgens mij gaat dat heel goed, want de binnenstad is ongelooflijk aantrekkelijk met weinig leegstand. Als er iets vrijkomt is het zo weer opgevuld. Ik heb het idee dat we inderdaad niet alleen maar kijken naar de minste regeldruk en wat het makkelijkste is voor ondernemers, maar juist naar hoe we de hele stad en gemeente zo aantrekkelijk mogelijk maken. Uiteindelijk is dat heel goed voor ons vestigingsklimaat, ik zie ook veel goede cijfers van onze gemeente. Deelt u dat?

00:23:42

Voorzitter: Mevrouw Akkerman?

00:23:45

mevrouw Akkerman (VVD): Op dit moment denk ik dat dit inderdaad nog wel een prettige gemeente is om je te vestigen en om in te ondernemen. We zien leegstand bijvoorbeeld wel toenemen in de Zwanestraat, dat is onlangs nog in het nieuws geweest. We zijn nu denk ik net op tijd om het daar bewust over te hebben en met goede ideeën te komen om het ook goed te houden.

00:24:02

Voorzitter: U heeft een vervolgvraag. Graag zonder de lange inleiding. Gaat uw gang.

00:24:06

de heer Van de Vendel (GroenLinks): In datzelfde artikel over de Zwanestaat stond volgens mij dat de ondernemers gequote werden dat het er een beetje bij hoort, dat ze het eerder hebben gezien en dat het wel weer terugkomt. Een beetje doorloop hoort erbij, zeiden ze. Is het dan echt een probleem?

00:24:18

Voorzitter: Mevrouw Akkerman?

00:24:21

mevrouw Akkerman (VVD): Laten we vooral voorkomen dat het een probleem wordt. Wij hebben een aantal incidenten waarbij ondernemers bij ons op de radar komen omdat ze er niet doorkomen bij de gemeente of omdat ze vragen hebben en er niet meegedacht wordt. Het zijn steeds incidenten, dus daar gaan we geen politiek van maken. In totaliteit ga je toch wel benoemen nu we het zo op de agenda hebben staan, omdat we vinden dat het een punt van aandacht moet blijven.

00:24:45

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even verder. Oh, u gaat door met uw woordvoering. Ik dacht een hele duidelijke punt te horen.

00:24:53

mevrouw Akkerman (VVD): Ik wil nog even terugkomen op dat we ook heel veel dingen goed doen. Wij hebben ook gezien dat we in 2020 en 2021 de meest MKB-vriendelijke gemeente van de provincie zijn geweest. Laat ik eindigen met die vraag aan de wethouder. Kan het college haar handen ervoor in het vuur steken dat we straks weer de eerstvolgende MKB-vriendelijkste gemeente gaan worden? Dank u wel.

00:25:14

Voorzitter: Dank u wel. Dat was drie minuten, dus u bent door uw spreektijd heen. Er is toch nog een korte vraag van de PvdA. Mevrouw Huitema?

00:25:26

mevrouw Huitema (PvdA): Bedankt, voorzitter. Ik ben benieuwd of de VVD ook een oplossing of verbetering heeft voor het vestigingsklimaat, iets praktisch?

00:25:36

Voorzitter: De VVD heeft nog enkele seconden om die vraag te beantwoorden.

00:25:40

mevrouw Akkerman (VVD): Wij denken aan zo laag mogelijke belastingen en zo weinig mogelijk regeldruk. We hebben bij armoede gesproken dat mensen niet door allerlei hoepels moeten springen om iets te kunnen bereiken en dat moet wat ons betreft ook voor ondernemers gelden. We hebben juist deze sessie geagendeerd met het idee dat we misschien gezamenlijks iets bedenken om mee te geven aan het college waar ze mee aan de slag kunnen.

00:26:00

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond, wie wil nu beginnen met de woordvoering? Mevrouw Blauw.

00:26:09

mevrouw Blauw (PVV): Dank u, voorzitter. Wij kunnen ons natuurlijk wel aansluiten bij de woorden van de VVD, we hebben dit samen ingediend. We vinden dat de internationale handelsagenda ontbreekt, waarbij de verschillende bedrijven internationaal worden gepromoot en de export wordt vergroot. Dit is in samenspraak met het bedrijfsleven, dat ontbreekt nu volledig. Als we kijken naar Airport Eelde, draagt de aanval op Airport Eelde ook niet echt bij aan een goed vestigingsklimaat.

00:26:45

Voorzitter: Ik onderbreek u even, want dit roept direct een reactie op bij de PvdA. Mevrouw Huitema?

00:26:48

mevrouw Huitema (PvdA): Bedankt, voorzitter. Ik ben benieuwd, wat bedoelt u met geen enkele manier van samenspraak? Wat doet de gemeente niet in samenspraak met de ondernemers?

00:26:56

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:27:00

mevrouw Blauw (PVV): Waar doelt u op? Oh, de internationale handelsagenda. Wij vinden dat het te weinig gepromoot wordt, waardoor het vestigingsklimaat hier niet echt interessant is. Dat heeft ook met de regeldruk te maken, net als de zero emissiezone waar we het net over hadden. Ik denk dat het voor veel internationale bedrijven niet interessant is om zich hier in Groningen te vestigen. Onze vraag is ook waarom bijvoorbeeld het Holland Casino of het callcenter van Enexis vertrekt. Menzis overweegt Groningen te verlaten. Zoals net al genoemd is, worden er allerlei maatregelen genomen die belastend zijn voor verschillende ondernemers. Denk ook aan de reclamebelasting, het verhogen van de precariobelasting, het verhogen van de ozb en de parkeerbelasting. Er zijn genoeg voorbeelden die erop lijken dat de gemeente en het college een visie hebben hoe ze het vestigingsklimaat willen vergroten als ze dat willen. Er zijn een heleboel voorbeelden te noemen waarbij het vestigingsklimaat beter van kan worden.

00:28:24

Voorzitter: Over één van die voorbeelden krijgt u denk ik reactie van meneer De Waard. Aan u het woord.

00:28:29

de heer De Waard (SP): Dank, voorzitter. Het zijn interessante voorbeelden die ik hier hoor. Ik wil zelf ook nog iets toevoegen, namelijk dat we bijvoorbeeld massaal bedrijventerreinen aan bouwen zijn en dat die plekken vrij snel vol raken. Ik heb zelf niet het idee dat er minder bedrijven komen in Groningen, ik denk juist dat er alleen maar meer bedrijven bijkomen. Ik stel de vraag opnieuw, in hoeverre is dat vestigingsklimaat echt een probleem als je dat in ogenschouw neemt?

00:28:59

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:29:01

de heer De Waard (SP): Zoals ik net in mijn betoog aangaf, zijn er veel geluiden dat het vestigingsklimaat hier niet heel erg goed is vanwege de regeldruk. Ik snap niet helemaal waar u op doelt. Ik heb niet veel aanvullingen meer, dus dit was het wat mij betreft.

00:29:24

Voorzitter: U heeft volgens mij nog een interruptie van Student en Stad. Mevrouw De Groot?

00:29:28

mevrouw De Groot (Student en Stad): Hoe interpreteert u het geluid dat die bedrijventreinen zo snel vol raken dan?

00:29:34

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:29:44

mevrouw Blauw (PVV): Wat wij net genoemd hebben over het vestigingsklimaat, dat het echt niet goed is en dat een heleboel bedrijven willen vertrekken. Ik stel dan de wedervraag, hoe verklaart u dan dat er veel grote bedrijven die van enorme waarde zijn voor Groningen wel willen vertrekken?

00:30:01

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar meneer Van de Vendel voor de interruptie of woordvoering. Laat maar, oké. Ik kijk even rond wie ik het woord mag geven. Mevrouw Menger, Stadspartij 100 procent voor Groningen.

00:30:17

mevrouw Menger (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, voorzitter. Ik heb niet veel toe te voegen aan hetgeen wat mijn collega van de VVD net al aangaf. Wij hebben het agenderingsverzoek ook mede-ingediend. Wat mij wel opvalt binnen het vestigingsklimaat hier in Groningen... Er komen bedrijven en er gaan bedrijven weg. De bedrijven die weer opnieuw komen zijn veelal soortgelijke bedrijven. De variatie verdwijnt in mijn optiek. We hebben een soort eenheidsworst dat ontstaat. Dat zijn ook de geluiden die je vanuit ondernemers en inwoners hoort, die ook aangeven dat het allemaal hetzelfde lijkt in de gemeente Groningen. Ik zou graag met collega's van de andere fracties willen bedenken hoe we daar iets in kunnen betekenen zodat er meer variatie komt qua bedrijven hier in de gemeente Groningen.

00:31:33

Voorzitter: Wellicht heeft de heer Rebergen daar een antwoord op, hij heeft een interruptie voor u. De heer Rebergen?

00:31:39

de heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het belangrijk is om te kijken welke bedrijvigheid je hierheen haalt. Dat is ook wat het college zegt in de brief, als we een acquisitie doen voor bedrijven moeten we selectief zijn in welke bedrijven we hier naar Groningen halen om de werkgelegenheid te bieden die onze inwoners ook nodig hebben. U agendeert het nu, wat wilt u dat het college dan nog meer doet als wat in die brief staat?

00:32:03

Voorzitter: Mevrouw Menger?

00:32:05

mevrouw Menger (Stadspartij 100% voor Groningen): Wat mij wel opvalt is dat het college zegt dat we selectiever te werk zouden moeten gaan. Tegelijkertijd zie je wel dat vooral in de binnenstad de ene koffiezaak of broodjeszaak na de ander daar zijn intrek doet. Het lijkt allemaal zo op elkaar, dus die selectieve werving zou ik veel scherper willen zien.

00:32:31

Voorzitter: Meneer Van de Vendel?

00:32:34

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Aangezien retail het zwaar heeft door online verkoop, is het denk ik juist belangrijk dat we de binnenstad aantrekkelijker maken zodat mensen daarheen komen. Verder hebben wij niet echt invloed op welke bedrijven zich precies vestigen in die panden. Is het dan juist niet belangrijk om door te gaan in het stramien zoals we het nu doen om de binnenstad zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor iedereen, zodat elk type bedrijf daar kan zijn, inclusief retail?

00:33:01

Voorzitter: Mevrouw Menger.

00:33:06

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Ik begrijp wel wat u zegt en deels volg ik dat ook wel. Als u, net als ik, goed luistert naar de inwoners of mensen buiten de binnenstad of provincie, geven zij heel duidelijk aan dat de binnenstad voorheen heel aantrekkelijk was om naartoe te gaan en te winkelen. Tegenwoordig is dat niet meer zo, want het lijkt allemaal op elkaar en de variatie is weg.

00:33:39

Voorzitter: Dank u wel. Meneer De Waard, ik dacht dat ik uw hand ook zag. Aan u het woord.

00:33:43

de heer De Waard (SP): Dat klopt, voorzitter. Even over die binnenstad, ik denk dat het een interessant punt is. Veel winkeliers lopen bijvoorbeeld aan tegen hoge huurlasten, dat is een groot probleem. Dit is niet mijn onderwerp, dus hierbij een kleine waarschuwing. Is het niet zo dat het college bezig is met een ontwikkelbedrijf en kijkt naar hoe we die panden kunnen beschermen tegen winkelmelkers, noem ik ze maar even? Moet het college daar een nog actievere rol in nemen, bijvoorbeeld door meer panden over te nemen? Hoe ziet de Stadspartij 100% voor Groningen dat?

00:34:22

Voorzitter: Mevrouw Menger.

00:34:23

mevrouw Menger (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik zou niet zozeer willen zeggen dat ze het meteen moeten overnemen, maar misschien wel meer in samenspraak met de ondernemers gaan kijken wat wel en niet werkt. Mijn fractie is geen voorstander van alles overnemen vanuit de gemeente. Dank u wel.

00:34:47

Voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Ik ga naar meneer Van der Laan van de Partij voor het Noorden.

00:34:52

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, voorzitter. Het is misschien een beetje jammer, er staan vier oppositiepartijen boven en dan is het net alsof de coalitie het collegebeleid zit te verdedigen. Daar gaat het niet om, het gaat echt om de bespreekpunten zoals die in het agenderingsverzoek zijn opgenomen en die ideeën die daaromtrent leven binnen bijna alle fracties. Ook wij zijn niet helemaal gelukkig met de gemiddelde vierentwintigste plekken op die Atlas, het liefst staan we natuurlijk op nummer één, zo ijdel zijn we wel. De vraag is hoe je daar dan komt in een stad met enorm veel kennis, waarbij wij soms wel eens denken: er zijn nog steeds te weinig startups en te weinig groei, juist met het potentieel wat je hebt.

00:35:40

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ik denk dat dat de discussie zou moeten zijn die we vanavond voeren zonder daarin het college tekort te willen doen. Daar gaat het helemaal niet om, want wij zien ook wel dat het college zijn best doet binnen de mogelijkheden die daartoe zijn. In die zin zouden wij liever een vrijere discussie met goede ideeën willen horen van alle partijen. Ik denk dat dat vooral het doel van deze agendering is en was. Daartoe zou ik willen oproepen. Er liggen

enorm veel kansen. Sommige bedrijventerreinen vullen zich natuurlijk snel. Als je kijkt naar Westpoort, dat komt daar de Aldi die voorheen in Drachten zat. Is dat dan winst voor de regio? Nee, vinden wij als Partij voor het Noorden, want Drachten is ook het Noorden.

00:36:35

Voorzitter: Voordat u verder gaat met uw voorbeelden... Uw oproep om vrijuit te spreken over dit onderwerp wordt opgepikt door de heer Van de Vendel. Ik geef het woord aan de heer Van de Vendel van GroenLinks.

00:36:46

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik heb inderdaad een vraag aan de heer Van der Laan. Misschien had ik het ook aan andere indieners moeten vragen, maar ik heb zelf moeite met deze manier van discussie voeren. Hadden we niet beter met zijn allen een initiatiefvoorstel of een motie kunnen maken, in plaats van nu één voor één iets te gaan zeggen waar niet iedereen op kan reageren en we een heel moeilijk gesprek voeren waar we niet verder mee komen?

00:37:13

Voorzitter: Meneer Van der Laan.

00:37:15

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Volgens mij is het agenderingsverzoek vrij duidelijk. Er staan vier punten waarin gevraagd wordt aan alle raadsfracties, die er trouwens helaas niet allemaal zijn, om met ideeën of oplossingen te komen om straks hoger in die Atlas voor gemeenten te komen. Ik denk dat we dat allemaal uiteindelijk willen. We moeten geen genoegen nemen met de middenmoot, onze partij doet dat tenminste niet.

00:37:41

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Het idee was om allemaal een wensenlijstje in te dienen van vier dingen die we zouden willen verbeteren voor het vestigingsklimaat?

00:37:49

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Nogmaals, dat staat heel duidelijk in het agenderingsverzoek. Partijen moeten het dan wel goed lezen, want als dat niet gebeurt of als ze niet komen, dan komt het er niet van. Dan krijg je niet een idee, inderdaad.

00:38:00

Voorzitter: We voeren het debat met de mensen die er wel zijn, zou ik zeggen. Meneer Van de Vendel is hier. Voordat ik naar de buurman ga, nog één laatste opmerking van uw kant.

00:38:08

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Wat zouden bijvoorbeeld vier concrete voorbeelden zijn van wat u dan het liefst zou willen verbeteren per morgen, bijvoorbeeld?

00:38:16

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): We hebben bijvoorbeeld een waterstofinstituut in deze stad, maar er gebeurt nog heel weinig met

waterstofeconomie in Groningen. Daar zijn allemaal redenen voor. We zouden daar natuurlijk gigantisch mee kunnen scoren als regio, maar er gebeurt heel weinig. Daarvoor was er een congres in Rotterdam over de waterstofeconomie, niet in Groningen. Dat zijn wezenlijke discussies die we hier zouden kunnen voeren.

00:38:45

Voorzitter: Meneer Van Jaarsveld, u had uw hand omhoog.

00:38:49

de heer Van Jaarsveld (CDA): Voorzitter, ik heb me lang ingehouden maar ik erger me aan de stuitende arrogantie om partijen die hier niet zijn de maat te nemen en de partijen die er wel zijn door te vertellen dat ze beter moeten lezen. Er wordt hier om een wensenlijstje gevraagd alsof we zelf geen verkiezingsprogramma's kunnen schrijven of partijen niet individueel kunnen nadenken. Niemand komt hier met een idee.

00:39:08

de heer Van Jaarsveld (CDA): De heer Van der Laan komt niet verder dan te zeggen dat we meer startups zouden moeten hebben. Volgens mij hebben we Founded in Groningen en doen we het juist uitzonderlijk goed. U heeft het over dat we als regio meer moeten doen met waterstof. Laat er één regio in Nederland zijn die veel doet met waterstof, dat is de regio Groningen. Ik weet niet wat de gedachte hierachter was, maar het is echt stuitend.

00:39:30

Voorzitter: Dank voor deze bijdrage. Ik weet niet of de heer Van der Laan klaar is met zijn woordvoering dan wel wil reageren op de interruptie.

00:39:38

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Lees de agendering nog een keer goed door, zou ik zeggen.

00:39:42

Voorzitter: Goed, ik ga naar mevrouw De Groot.

00:39:46

mevrouw De Groot (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. Ik heb het agenderingsverzoek heel goed gelezen en ik zal beginnen met het beantwoorden van punt één. Natuurlijk hebben werkgelegenheid, werkloosheid en armoede met elkaar te maken. De wethouder zei het ook al, helaas los je het ene niet automatisch op als je aan het andere werkt. Groningen staat bijvoorbeeld op de negende plek in de Atlas qua werkgelegenheid. Er zijn in Groningen relatief veel banen voor de inwoners die we hier hebben, maar nu al geeft meer dan de helft van de werkgevers aan moeite te hebben met het vervullen van haar vacatures. Het zwaartepunt moet wat ons betreft daarom nu niet liggen op het aantrekken van bedrijven, maar bestaande banen en bedrijven onder de aandacht brengen middels betere marketing en communicatie. Hier hebben wij begin van deze maand ook samen met de PvdA een voorstel voor ingediend. Daarnaast moet er meer gewerkt worden aan de matches tussen banen en mensen. Onze arbeidsmarktregio is er volgens mij hartstikke druk mee bezig, zoals we vorige week in een informatieve sessie hebben gehoord. Er wordt daarnaast ook gevraagd of we niet een hogere plek ambiëren.

Natuurlijk zou een hogere plek mooi zijn, maar de Atlas is een opsomming van cijfers. Wederom heeft de wethouder mijn woordvoering al een beetje gedaan.

00:41:05

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:41:07

mevrouw Blauw (PVV): Dank u, voorzitter. Hoe verklaart u dan dat er enorme werkloosheid is in Groningen is en er armoede is omdat een heleboel mensen geen baan hebben? Hoe verklaart u dat dan als het allemaal zo goed gaat en het vestigingsklimaat heel goed is? Dat er een betere match moet zijn, gaf u al aan. Er gaat iets toch wel behoorlijk fout, want de armoede en het feit dat veel mensen geen baan hebben, komt toch wel ergens vandaan.

00:41:37

Voorzitter: Mevrouw de Groot.

00:41:38

mevrouw De Groot (Student en Stad): Zoals ik al aangaf aan het begin van mijn betoog, denk ik niet dat we de werkloosheid oplossen door hier nu het zwaartepunt te leggen op nieuwe bedrijven hiernaartoe halen. We hebben hier ontzettend veel banen. Het is jammer dat dit nog niet zo goed gematcht wordt, maar laten we eerst de werkgevers die we al hebben voorzien van werknemers in plaats van nieuwe bedrijven hiernaartoe te trekken. Volgens mij gaat dat helemaal niet zo belabberd. Niet alles is maakbaar, want de Atlas bestaat ook.

00:42:07

Voorzitter: Mevrouw Akkerman.

00:42:08

Voorzitter: Dank u wel, voorzitter. Student en Stad focust heel erg op het hiernaartoe trekken van nieuwe bedrijven. Is Student en Stad het met ons eens dat een goed vestigingsklimaat er ook voor zorgt voor dat bedrijven hier blijven?

00:42:20

Voorzitter: Mevrouw De Groot?

00:42:22

mevrouw De Groot (Student en Stad): Klopt, dat ben ik met VVD eens. Niet alles is maakbaar, zo ook een hele hoop cijfers waar de Atlas zich op baseert. Wat wel enigszins maakbaar is, is de afstand tussen Groningen en de rest van ons land. Marten Middeldorp, één van de onderzoekers van deze Atlas, zei: "Groningen is hartstikke leuk, maar heel ver weg". Mijn fractie kijkt uit naar de dag dat de Lelylijn Groningen beter verbindt met de rest van het land. Ik hoop dat ik het nog meemaak. Wij kunnen dan sneller in de Randstad zijn en de Randstedelingen wat sneller in het Noorden. Zo kunnen ze genieten van al het moois dat het Noorden te bieden heeft.

00:43:00

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:43:03

mevrouw Blauw (PVV): Airport Eelde kan dan ook bijdragen aan een fantastisch vestigingsklimaat. Die moet ook blijven, vindt u niet?

00:43:09

Voorzitter: Mevrouw De Groot?

00:43:13

mevrouw De Groot (Student en Stad): Ik denk dat we hier veel banen hebben in het Noorden waarvan het heel mooi zou zijn als die vervuld zouden zijn, en daar hoeft Airport Eelde niet aan bij te dragen. Dank u wel. Daarmee ben ik aan het einde van mijn woordvoering.

00:43:29

Voorzitter: Ik kijk even of er interrupties zijn, maar dit is allemaal voor de woordvoering. Ik heb het voor het kiezen, ik kies voor de heer De Waard.

00:43:37

de heer De Waard (SP): Dank u, voorzitter. Ik wil mij voor een groot deel aansluiten bij de woordvoering van mevrouw De Groot. Ik wil iets verder ingaan op dat stukje over werkgelegenheid en armoede wat in de eerste vraag bij het agenderingsverzoek gesteld is. Mijn fractie ziet dat anders. Iedereen die werkt, creëert waarde. Je maakt een product of verzorgt een dienst en dat levert allemaal geld op. Als werkende krijg je niet alle waarde die je produceert, een deel verdwijnt in de zakken van de werkgevers of aandeelhouders als winst. De winst willen ze beschermen door de lonen lekker laag te houden. Met die winst gaat het wel goed, heel goed zelfs.

00:44:17

Voorzitter: U heeft een interruptie van de VVD. Mevrouw Akkerman?

00:44:22

mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb deze uitspraak eerder gehoord van de SP. Is het per definitie het geval dat iedereen die werkt niet krijgt wat diegene waard is? Of zijn er ook bedrijven waar mensen werken die juist minder opleveren dan dat ze betaald krijgen? Waar kan ik dat terugvinden?

00:44:38

Voorzitter: Meneer De Waard, een vraag over wat het waard is.

00:44:42

de heer De Waard (SP): Dank u, voorzitter, ik wou net met cijfers komen die dat illustreren, dus dat komt helemaal goed. In 2022 is er 344 miljard euro winst gemaakt tegenover 330 miljard euro aan lonen voor werkenden. Sterker nog, meer dan de helft van wat we produceren komt niet bij degene terecht die het ook daadwerkelijk maken. Sommigen worden hier heel rijk van en voor veel meer anderen betekent dit armoede. We kunnen banen creëren tot we een ons wegen, maar armoede kunnen we niet oplossen zolang extreem rijkdom bestaat. Dat betekent natuurlijk niet dat we niets aan armoede kunnen doen. Werk zoeken en aan een nieuwe baan beginnen is stressvol, zeker als er financiële zorgen zijn. Als we mensen een basis bieden en zorgen dat ze rond kunnen komen, kunnen ze nadenken over hun toekomst en daaraan werken.

00:45:29

de heer De Waard (SP): Voor degenen die al lange tijd zonder werk zitten en daar niet zelf iets aan kunnen doen, hebben we extra ondersteuning. Zo kunnen we mensen helpen om uit armoede te komen. Daar besteden we als gemeente al heel veel geld aan, en volgens het nieuwe armoedeplan dat we vorige week besproken

hebben, komen er zelfs miljoenen bij. Als we meer aan armoede willen doen, wat volgens mij de vraag is in het agenderingsverzoek, dan kunnen we daar wat de SP-fractie betreft meer aan besteden. Nog een kleine tip voor de mensen thuis. Sluit je aan bij een vakbond. Een grotere vakbond betekent dat meer van de geproduceerde waarde naar de werkenden gaat en minder naar de winst. Dat is pas een oplossing voor armoede.

00:46:09

Voorzitter: Dank u wel. U heeft nog een interruptie van mevrouw Akkerman.

00:46:13

mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik vraag me wel af hoe de SP denkt dat dit gaat bijdragen aan het verbeteren van ons vestigingsklimaat.

00:46:20

Voorzitter: Meneer De Waard.

00:46:23

de heer De Waard (SP): Voorzitter, ik heb het net met mijn vraag proberen duidelijk te maken zodat ik het in mijn woordvoering niet hoefde te herhalen, maar ik wil het graag nog een keer zeggen. Mijn fractie ziet de problemen die worden gesteld door de indienende fracties niet. Volgens ons is het vestigingsklimaat in Groningen uitstekend.

00:46:41

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. Ik ga naar uw buurman, meneer Rebergen van de ChristenUnie.

00:46:47

de heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Ik had eenzelfde soort betoog bedacht als mevrouw De Groot van Student en Stad, totdat de voorzitter aangaf dat we het vooral over het vestigingsklimaat gaan hebben. Ik vond juist dat het college in de brief heel mooi aangaf wat we aan armoede doen. Meneer De Waard refereerde er net ook al aan. Wat doen we om werkloosheid tegen te gaan met ons werk- en ontwikkelprogramma. Als we het hebben over het vestigingsklimaat, heeft het college ook aangegeven dat ze selectief zijn in welke bedrijven ze willen aantrekken en de werkgelegenheid en werkloosheid goed te willen matchen.

00:47:27

de heer Rebergen (ChristenUnie): Dat betreft hele goede antwoorden op de vragen die gesteld zijn, denk ik. Ik zag de reden voor agendering ook niet zo goed omdat de vragen die in het agenderingsverzoek staan ook de vragen zijn die aan het college gesteld zijn. Hangen die drie dingen met elkaar samen? Ja, die hangen natuurlijk heel erg met elkaar samen. Waarmee kan je het beïnvloeden? Zoals ik net zei, door het uitvoeringsprogramma armoede, het werk- en ontwikkelingsprogramma en het vestigingsbeleid op een goede manier te doen.

00:48:00

Voorzitter: Voordat u verder gaat, heeft u een interruptie van meneer Van der Laan.

00:48:04

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Begrijpen we goed dat de

ChristenUnie het prima vindt dat we een middenklasse zijn in de Atlas van Nederlandse gemeenten? Is dat voldoende? Dat kan.

00:48:13

Voorzitter: Meneer Rebergen?

00:48:15

de heer Rebergen (ChristenUnie): Nee, maar dat heb ik ook niet gezegd. Ik heb gezegd dat het college aangeeft hoe we op deze drie vlakken aan het werk zijn en aan het werk gaan. Dat zijn plannen die we net hebben besproken, waarmee we juist dat tegengaan en waarmee we ervan overtuigd zijn dat we gaan stijgen op die lijst. We willen stijgen op die lijst en zijn niet tevreden met de vierentwintigste plaats. We willen daarin omhoog.

00:48:39

Voorzitter: Meneer Van der Laan is nog niet helemaal tevreden met het antwoord, geloof ik. Meneer Van der Laan.

00:48:43

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Wij vragen niet naar wat het college vindt. Wij vragen van wat de raadsfracties, waaronder de ChristenUnie, ervan vindt. Daar gaat het om.

00:48:53

Voorzitter: Meneer Rebergen.

00:48:53

de heer Rebergen (ChristenUnie): De raadsfractie van de ChristenUnie vindt dat het college de vragen die zijn gesteld heel goed heeft beantwoord en kan zich heel goed vinden in die antwoorden die zijn gegeven.

00:49:03

Voorzitter: Voordat u doorgaat, is er ook nog een interruptie van mevrouw Akkerman van de VVD.

00:49:08

mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Over het werkprogramma armoede hebben we uitgebreide sessies gehad, inclusief beeldvorming en een debat. Het is juist het vestigingsklimaat waarin ondernemers wel steeds voorbijkomen maar alleen een beetje losjes. Dat was voor ons ook de aanleiding om die er nu uit te halen, omdat die ook van belang is. Is de ChristenUnie dat met ons eens?

00:49:32

Voorzitter: Meneer Rebergen?

00:49:34

de heer Rebergen (ChristenUnie): Natuurlijk is het een belangrijk onderwerp om over te hebben, maar we hebben het ook wel regelmatig over het onderwerp. Als we bijvoorbeeld ruimtelijke economie bespreken, kijken we naar onze bedrijventerreinen wat er nodig is om bedrijven daar te houden. Het is geen onderwerp waar we het niet op andere momenten over hebben. Mevrouw De Groot gaf ook aan dat Groningen wel heel ver weg is. We hadden laatst een avond met een aantal

studentenverenigingen, dat ging vooral over of ze hier bleven werken of dat ze weggingen. Je kan dat ook andersom doen, waarom willen bedrijven hier nog zitten? Zij gaven ook aan dat de belangrijkste reden is dat alles zo ver weg is en niet snel te bereiken is.

00:50:11

de heer Rebergen (ChristenUnie): De wethouder gaf het ook aan, dat is een punt. Je hebt niet overal invloed op. Ook wij zouden heel blij zijn als er een snellere verbinding is, dat zal helpen om werkgelegenheid aan te trekken en om mensen hier te houden. Daar hebben we echter niet direct invloed op. Waar we wel direct invloed op hebben, is om te kijken hoe we Groningen beter en mooier maken. We investeren heel veel in de binnenstad, in de dorpen en wijken. We maken het mooier, groener en beter en dat draagt bij aan een beter Groningen.

00:50:42

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Gietema heeft een vraag. Mevrouw Gietema?

00:50:51

mevrouw Gietema (D66): Ja, ik had een vraag. Wij zien ook dat we dit onderwerp vaker bespreken en dat we ontzettend veel doen. Het woord 'waarde' is natuurlijk al aardig vaak gebruikt. We investeren veel in de binnenstad en doen veel voor ondernemers, zoals u zegt. Vindt u dat we ondernemers voldoende waarderen, ook in de manier hoe wij dat met elkaar uitdragen als raad?

00:51:11

Voorzitter: Meneer Rebergen?

00:51:11

de heer Rebergen (ChristenUnie): Dat is een lastige vraag. Als ik kijk naar de beeldvorming die wordt gegeven vanuit een aantal fracties in de raad, vind ik het heel erg jammer. Er wordt veel geïnvesteerd in de contacten met ondernemers en ondernemersverenigingen. Mevrouw Bloemhoff zal daar zo vast ook wel wat over zeggen, over in hoeverre wij juist samenwerken met die ondernemers en ondernemersverenigingen om te kijken wat er nodig is voor een mooie gemeente Groningen. Ik denk dat de beeldvorming daar op sommige vlakken misschien een beetje mank gaat, maar dat we ondertussen veel investeren in ondernemers en ondernemersvereniging en de contacten daarmee, en vooral ook in een mooier Groningen.

00:51:54

Voorzitter: Dank u wel. Tot zover uw bijdrage in de woordvoering. Dank u wel, meneer Rebergen. Ik kijk ik even rond wie verder nog behoefte heeft aan een woordvoering. Mevrouw Gietema, D66.

00:52:07

mevrouw Gietema (D66): Deze knop gaat heel moeilijk, je moet heel hard drukken. Ik begin met de Atlas. Ik wil er niet te veel aandacht aan besteden, want het is misschien een mooie aanleiding, maar het moet wat ons betreft zeker geen leidend instrument zijn. Het is denk ik juist goed om te focussen op het beleid en niet de uitkomst van beleid. Daarbij hoort de vraag waar je invloed op hebt en waar niet. Net als een aantal andere partijen wil ik terugblikken op de beeldvormende sessie en onze waardering uitspreken voor de regionale inzet. Als regio hebben we de ambitie

om 22.000 mensen te ondersteunen. Dat is niet alleen gericht op werkloosheid of de niet-uitkeringsgerechtigden, de mensen die we niet echt in beeld hebben, maar ook gewoon mensen die al werk hebben en daarin door moeten ontwikkelen.

00:52:59

mevrouw Gietema (D66): We weten dat de economie en bedrijvigheid veranderd. Vanuit de wijken werken is iets waar we nu al resultaten van zien. Volgens mij is dat heel goed in kaart gebracht, waarvoor onze complimenten. De Lelylijn is ook genoemd, en als D66 sluiten we ons daar volledig bij aan. Persoonlijk hoop ik het ook nog mee te maken, want ik zit wekelijks lang in de trein. De Lelylijn is denk ik ontzettend belangrijk voor de regio en de gemeente, volgens mij zijn we het daar als raad unaniem over eens. In de motie van LEF kwam de economische marketing ook naar voren. Dat is volgens mij al uitgebreid besproken, dus volgens mij hoeven we dat ook niet allemaal te herhalen.

00:53:46

mevrouw Gietema (D66): Als we het hebben over waar we nog kansen zien, zijn ze daar benoemd en kunnen we daarin nog kijken hoe we die economische marketing, en die MKB-sector die we hier hebben, meer naar voren kunnen brengen. Daarmee kunnen we het vraagstuk van wel vacatures hebben maar ze niet kunnen vullen oplossen. Anderzijds hebben we ook mensen die willen werken, maar dat niet kunnen vinden oplossen met scholing en matching. Daar zitten nog kansen. Er zijn toch een aantal zaken waar we vanuit D66 al eerder aandacht voor hebben gevraagd, bijvoorbeeld die beeldvorming waar ik net bij stilstond. Volgens mij kunnen we daar als raad beter met elkaar aan werken, zodat we de MKB ook echt gaan waarderen. Ik zeg niet dat we dat nu niet doen, maar regelmatig komt het toch op mij over, ook vanuit de meer sociale vraagstukken...

00:54:39

mevrouw Gietema (D66): We hebben ook veel sociale ondernemers. Als we het bijvoorbeeld echt gaan hebben over dikke winsten, is dat niet altijd even passend. Dat draagt wat ons betreft ook niet positief bij aan de waarde die zij toevoegen, ook op maatschappelijke vraagstukken. Los van MKB en retail gaat het ook breder over wat voor waarde zij toevoegen op maatschappelijke vraagstukken. De lasten en regeldruk is natuurlijk een punt van aandacht. De focus op de binnenstad is net genoemd, ik kijk even naar GroenLinks. Daar ligt veel focus op. Wat D66 betreft, ligt er ook zeker nog mogelijkheid bij bedrijventerreinen. Er is vraag, maar kunnen we dat bijvoorbeeld verdichten zodat het ook aantrekkelijk blijft voor mensen die nu geen plekje hebben? Dat is een suggestie van onze fractie.

00:55:24

mevrouw Gietema (D66): We hebben uiteraard een grote publieke sector en daarin zien we ook wel kansen, misschien kan de private sector een groter aandoen hebben. Nogmaals, dat lijstje is een leuke aanleiding. Laten we ons daar niet door laten leiden, maar vooral focussen op waar we vanuit onze eigen gedragingen en beleid invloed op hebben.

00:55:49

Voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Ik kijk of er verder nog behoefte is aan een woordvoering. Meneer Van de Vendel van GroenLinks.

00:56:04

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u wel voor het woord, voorzitter. Ik voel me extra gewaardeerd nu. Ik ben ook nog ondernemer, geweldig. Ik denk dat het goed is om met elkaar te spreken over het vestigingsklimaat. Ik denk ook dat het goed is om hier met elkaar over te blijven spreken met ondernemers en met elkaar, op wat voor manier dan ook. We moeten dan vooral inderdaad de constructieve toon aan te slaan. Dat zal dan waarschijnlijk af en toe zijn om meer aan elkaar te vragen, of direct of via de pers dingen te vragen aan de coalitie of het college. Dat komt de beeldvorming en het gesprek uiteindelijk denk ik echt ten goede.

00:56:43

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Daarnaast denk ik dat we echt de goede weg inslaan met het beleid dat we hier nu al een tijd voeren. Ik zie zelf nog veel kansen, ook in de relatie tot werkloosheid en armoede. In het geval van armoede zijn dat vaak mensen met laaggeschoolde banen. Ik denk dat juist de circulaire economie daar een hele grote toevoeging aan kan zijn, omdat het veel maakindustrie naar de gemeente zal brengen. Dat is een hele andere groep als die er al is. Er is al ook al veel maakindustrie, maar in de beeldvorming lijkt die vaak wat onder te sneeuwen. Juist veel focus op een circulaire economie is denk ik erg belangrijk om die groep extra aan het werk te krijgen en ook om als gemeente toekomstbestendig te zijn. Dat is ook in de economische agenda met de energietransitie zo, dat is echt een toekomstbestendig economisch beleid. Ik zie daar veel kansen in.

00:57:45

Voorzitter: Voordat u verder gaat over de kansen, heeft mevrouw Gietema van D66 een interruptie.

00:57:54

mevrouw Gietema (D66): Ik sla even aan op de laaggeschoolden. Volgens mij moeten we eerst echt af van de termen laag- en hoogopgeleid. Volgens mij is dat goed om uit te spreken, dat we het praktische en theoretische hebben en dat we juist ook beide nodig hebben. We hebben het nu over een vestigingsklimaat, dat gaat natuurlijk ook samen met het onderwijs en het mbo, hbo en wo veel meer bij elkaar brengen. Als we het over duurzaamheid hebben, bijvoorbeeld het creëren van een campus, bent u het dan met me eens dat het ook belangrijk is om het praktische en theoretische juist te mengen? Die verschillende perspectieven maken uiteindelijk hoe wij die stappen zetten op duurzaamheid.

00:58:30

Voorzitter: Meneer Van de Vendel.

00:58:31

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u wel, bedankt voor de correctie. Ik zat al te twijfelen of ik het goed zei. Het is laat en ik had daar niet goed over nagedacht, dus dank daarvoor. Ik denk dat juist die praktische banen heel belangrijk zijn. Ik denk dat campussen daarin heel goed zijn. Ik zou pleiten voor een circulaire economie campus, ik ben de eerste om daar samen met u een motie voor uit te werken. Het lijkt me een heel goed idee. Ik denk dat die combinatie op elke campus, waar mogelijk, heel logisch zou zijn.

00:59:01

Voorzitter: Dank u wel. U heeft een interruptie van mevrouw Blauw.

00:59:06

mevrouw Blauw (PVV): Nog even over de werkloosheid. Wij zien dat werken ook niet meer loont, dat is even een opmerking. Het belastingklimaat is hier natuurlijk niet echt aantrekkelijk. Als je bijvoorbeeld meer uren gaat werken of überhaupt gaat werken, loont dat niet. Je kan soms beter niet werken omdat je anders geen toeslagen meer krijgt. Dat even terzijde. Een aantal punten die wij ook hebben ingediend als motie is dat wij Groningen wilden promoten als een Brainport zoals Eindhoven, dat het met een kenniscentrum doet. Zij hebben een kennisagenda afgestemd op innovatie in het bedrijfsleven. Het kan ook omdat er een smart-industrie rondom Groningen zit, net als de Rijksuniversiteit. Zien jullie in deze innovatie ook een oplossing?

00:59:55

Voorzitter: Meneer Van de Vendel.

00:59:58

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Volgens mij waren dat twee vragen. Ik vraag me af of u het dan over het vestigingsklimaat in Groningen hebt, dat het daar niet loont om te werken, of dat dat het een nationaal probleem is? Ik hoop dat uw partij dan binnenkort met oplossingen komt voor dat probleem. De tweede vraag ging over de Brainport. Ik weet niet precies wat daarin de vraag is en over welke innovatie we het dan precies hebben die de oplossing voor het vestigingsklimaat is. In mijn beeld zou het promoten als een Brainport de oplossing zijn. Dat zie ik niet direct als de oplossing, dat zou niet mijn punt zijn, wat ik zou aandragen in deze sessie, in ieder geval.

01:00:45

Voorzitter: U heeft inderdaad een interruptie van mevrouw Gietema.

01:00:49

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Het was een vervolgvraag, maar u ging snel naar de andere kant toe. Allereerst over het mengen van mbo, hbo en wo. De D66-fractie is heel erg aan het nadenken hoe we dat meer kunnen stimuleren, dus ik geef het in ieder geval door aan de fractie. Het is wellicht interessant om daar verder op samen te werken. U gaf eerder aan in uw betoog dat we de goede kant op gaan. Ik gaf eerder aan dat het, als je het hebt over vestigingsklimaat, belangrijk is om te kijken naar de balans tussen de private en publieke sector. Ik vroeg me af in hoeverre GroenLinks van mening is dat het ook gezond is om die private sector te vergroten.

01:01:23

Voorzitter: Meneer Van de Vendel.

01:01:26

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Dank u. Ik denk dat het al best goed gebeurt, juist ook op die campussen. Ik denk dat daar ook veel private en commerciële partijen als spin-off vanuit de kennisinstellingen opschalen of er als commerciële partij bij betrokken zijn. Ik zie dat dus al veel gebeuren. Het lijkt me heel goed als zij samenwerken, uiteindelijk versterken ze elkaar. Ik denk dat het heel erg past bij de

campussen en de Groningse manier van werken qua samenwerking en het betrekken van iedereen. Ik denk dat het heel goed is, en dat had ik ook al genoemd als punt. Verder ben ik het helemaal met u eens dat verdichting van bedrijventerreinen goed zou zijn om bedrijven te kunnen blijven vestigen zonder dat we kwetsbare natuur beschadigen. Hoe meer natuur, hoe aantrekkelijker ons vestigingsklimaat voor nieuwe inwoners die we ook graag trekken. Ik zie dat helemaal als een goede optie.

01:02:35

Voorzitter: Daarmee komt u vast bij uw laatste zin om het af te sluiten, meneer Van de Vendel.

01:02:39

de heer Van de Vendel (GroenLinks): Ik denk dat wij in Groningen al een aardig vestigingsklimaat hebben. We hebben nu een aantal verdere ideeën gedeeld. Ik vind het altijd leuk om hier nog verder over te praten met andere partijen.

01:02:49

Voorzitter: Goed, dank u wel. Ik dacht: ik geef mevrouw Huitema de laatste woordvoering.

01:02:53

mevrouw Huitema (PvdA): U durft ook niet anders. Bedankt, voorzitter. De PvdA ziet het als een gezamenlijke opdracht voor de overheid, werkgevers en werknemers om ervoor te zorgen dat we allemaal aan het werk kunnen blijven. Voor de PvdA is het belangrijk dat er alles aan wordt gedaan om mensen kansen en uitzicht te bieden door middel van werk, en hiervoor heb je natuurlijk een goed vestigingsklimaat nodig. Het moet aantrekkelijk blijven om in Groningen te ondernemen voor zowel kleine als grote ondernemers, ondernemers die sociaal ondernemen en ondernemers die al groen zijn of willen doen. Voor de Partij van de Arbeid is het wel altijd van belang dat er een focus blijft liggen op praktische werkgelegenheid, bijvoorbeeld in de energietransitie.

01:03:32

mevrouw Huitema (PvdA): Ergens begrijp ik wel wat mevrouw Akkerman benoemde, dat ze graag ideeën zou zien omdat we het met zijn allen weer eens over de ondernemers in de gemeente Groningen moeten hebben. Ik denk ergens dat we dit misschien in een initiatiefvoorstel hadden moeten gieten om het meer inhoud te geven. Ik denk niet dat we helemaal dezelfde talen met elkaar spreken, maar dat vul ik een beetje in voor de indienende partijen. Dit was geen vraag maar meer een random opmerking aan het einde.

01:04:13

Voorzitter: Het was een waarneming, denk ik. Dank u wel. Eén van de indieners, mevrouw Akkerman, wil er wel op reageren.

01:04:22

mevrouw Akkerman (VVD): Ik heb ook een vraag aan de Partij voor de Arbeid. Is de Partij van de Arbeid het met ons eens dat we tot nu toe veel onderwerpen bespreken die ondernemers raken en dat het allemaal losse elementen zijn, maar als je alles bij elkaar optelt zoals het parkeren en de zero-emissiezone, bij elkaar kan zorgen voor een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat? Is de PvdA het met ons eens dat het een

goede reden is om daar met zijn allen bij stil te staan en dat een sessie als deze wellicht kan leiden tot een mooi initiatiefvoorstel? Het zijn twee vragen.

01:04:46

mevrouw Huitema (PvdA): Nee, ik verbind die dingen niet aan elkaar alsof het direct dan ook een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat is.

01:04:57

Voorzitter: Ik dacht bijna dat er iets moois ontstond, maar we gaan het zien. Dit was uw bijdrage wat betreft de woordvoering, mevrouw Huitema?

01:05:05

mevrouw Huitema (PvdA): Hij was weer wat warrig.

01:05:07

Voorzitter: Nee, dat is helemaal aan u, dat is helemaal goed. Meneer Van Jaarsveld heeft wel degelijk het één en ander bijgedragen, maar heeft nog niet echt een woordvoering gedaan. U heeft die behoefte wel, denk ik? Goed, gaat uw gang.

01:05:20

de heer Van Jaarsveld (CDA): Dank, voorzitter. Vanuit de manier waarop het CDA naar de samenleving kijkt, zijn drie dingen het belangrijkste als je het hebt over het vestigingsklimaat. Dat is ten eerste een voorspelbare overheid, ten tweede beperkte lasten en regeldruk en ten derde een constante dialoog tussen overheid en ondernemers. Over het eerste en derde punt maak ik me af en toe op detailniveau zorgen, maar nu we het in zijn algemeenheid bespreken zou ik vooral op dat tweede punt van beperkte lasten en regeldruk willen zitten. De SP heeft het mooi verwoord, het is geen geheim dat het CDA ook ziet dat werknemers en bedrijven iets bijdragen, maar dat we ook best eerlijk mogen zijn dat het ene bedrijf in de ene sector meer waarde toevoegt aan de samenleving dan een ander bedrijf.

01:06:17

de heer Van Jaarsveld (CDA): Juist in een tijd waarin je veel vacatures hebt, waarin de ruimte schaars is en waarin we eerder een overschot dan een tekort hebben aan ondernemingen die zich hier willen vestigen, is het belangrijk dat je gaat nadenken over wat voor bedrijvigheid we in onze gemeente willen hebben. Ik denk dat het college dat relatief goed doet, dus op dat punt maak ik me weinig zorgen. Wat wel beter kan om kleine ondernemingen, retail, detailhandel en de maakindustrie die we willen aantrekken te helpen, zijn relatief betaalbare parkeergelegenheden. Voorzitter, de bedrijfssparkeervergunningen mogen wel iets goedkoper wat ons betreft, dat helpt ons vestigingsklimaat. Waar regeldruk kan worden teruggedrongen vinden wij dat altijd een goed idee. Ik denk dat ik het daarbij ga houden.

01:07:09

Voorzitter: Dat is helemaal goed, meneer Van Jaarsveld. Hiermee zijn we aan het eind van deze tweede termijn gekomen en resteert alleen nog een reactie van het college.

01:07:19

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Dank u wel, voorzitter. Het ging over verschillende onderwerpen, had ik het idee. Ik beluisterde dit debat en ik dacht: vestigingsklimaat wordt nu beperkt tot ondernemingsklimaat. In de Atlas voor gemeenten gaat het

fenomeen vestigingsklimaat en woonaantrekkelijkheid ook om de vestiging voor mensen. Is het een aantrekkelijke gemeente om in te wonen? Dat werd verengd tot bedrijven, en op een gegeven moment gingen we het hebben over lasten en dat maakt het wel ingewikkeld. Volgens mij hebben we veel verschillende dingen besproken.

01:07:51

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Als ik dan even kijk naar de positie in de Atlas voor gemeenten... Ik wou nog even iets benoemen, want dat zei mevrouw De Groot terecht. De onderzoeker heeft aangegeven dat je een stad hebt, daaromheen zit heel lang niets en dan heb je Randstad, zal ik maar zeggen. Zo zit het niet, maar dat was wel zijn uitleg. De gemeenten die onder Groningen zijn geëindigd, zeggen misschien ook iets. Leeuwarden, Nijmegen en Maastricht zijn ook allemaal perifeer gelegen steden, dus dat zegt iets over hoe dit wordt gemeten. Als we het dan hebben over de aantrekkelijkheid van de gemeente, zijn er wel degelijk ook een paar lichtpuntjes. Het onderwijs doet het namelijk heel goed, we staan op de tweede plek. Net als cultuur, dat zijn hele belangrijke vestigingsfactoren. Dat zijn plekken voor mensen om te wonen, die wonen graag in een omgeving waar wat te doen is, in een bruisende stad met cultuur en een goed onderwijsaanbod. Bedrijven vestigen zich ook graag op plekken waar goed aanbod is van menselijk kapitaal en jong talent.

01:09:00

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Wij zijn ontzettend aantrekkelijk als Groningen zijnde voor bedrijven, omdat wij heel veel jong talent hebben. Als je zit te schreeuwen om personeel - of dat nu praktisch of theoretisch is, dat maakt niet uit - wil je goed opgeleid personeel hebben. Dat is een enorme asset, en je hebt ruimte nodig. Wat dat betreft denk ik dat wij hier veel in handen hebben. Je ziet dat ook aan het aantal leads wat de gemeente Groningen heeft, het aantal bedrijven wat geïnteresseerd is om zich hier te vestigen. Het is inderdaad waar wat de heer Van Jaarsveld net zei, wij moeten daar keuzes in maken, want we kunnen niet langer elk bedrijf huisvesten.

01:09:35

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): We zien dat ook op onze bedrijventerreinen, die lopen vol. Ik heb het daar in de commissie die over economische zaken gaat ook vaak over gehad. Dat noopt je om keuzes te maken, keuzes die passen bij onze transitie en wat wij belangrijk vinden, zoals gezondheidseconomie, de energietransitie, waterstof, digitalisering, impactonderneming en de circulaire economie. Dat betekent dus dat je kijkt naar de bedrijven die ook passen bij de mensen die hier wonen, want daarmee verbeteren we de brede welvaart. Daar gaat het ons denk ik om. Ik wil een aantal vragen die zijn gesteld nog even beantwoorden. Het ging eerder over het vestigingsklimaat, zijn we nog aantrekkelijk voor bedrijven? Ja, we zijn aantrekkelijk, anders zouden onze bedrijventerreinen niet vol lopen. We moeten eerder nee verkopen dan dat we alles hier kunnen huisvesten. De vraag van de VVD was of we onze handen in het vuur kunnen steken vanwege de MKB-vriendelijkste gemeente. Ik steek liever geen handen in het vuur, dat vind ik niet zo verstandig.

01:10:49

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Natuurlijk gaan wij daar weer ons best voor doen,

en wij doen ook heel veel op dat gebied. Ik zal daar zo in de beantwoording van een aantal andere vragen nog even op terugkomen, want er waren een paar gerichtere vragen over retail en andere sectoren. Dan de PVV. Ik heb met verbazing naar uw bijdrage geluisterd, om heel eerlijk te zijn. Beweren dat wij niets aan internationale handel doen... Mijn collega Broeksma is net een week in Houston geweest voor de waterstofeconomie nota bene. Er werd ook beweerd dat we niets aan waterstofeconomie doen. Het is inderdaad één van onze speerpunten. We hebben hier wel degelijk een congres op het gebied van waterstof. We hebben jaarlijks het wind meets gas symposium. DelfSail is binnenkort, daar wordt GroningenSail aan gekoppeld waar juist veel internationale gasten naartoe komen. Denk aan Equinor uit Noorwegen, en gasten die we uit Duitsland, Bremen en Hamburg vandaan halen om het over waterstof te hebben. Sorry, maar informeer u alstublieft.

01:11:57

Voorzitter: Dat roept een reactie op bij mevrouw Blauw van de PVV.

01:12:02

mevrouw Blauw (PVV): Over waterstof heb ik volgens mij niets gezegd. Ik verbaas me ook over dit antwoord, want wij hebben ons wel degelijk ingelezen. Hoe verklaart u dat een heleboel bedrijven, ook grote bedrijven, weg willen en dat we er helemaal niet zo positief opstaan?

01:12:18

Voorzitter: Het college.

01:12:20

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Het antwoord van het college is dat we er heel positief opstaan bij bedrijven en dat bedrijven soms een andere keuze maken. Dat is wel wat de heer Van der Laan ook zei. Als je in Drachten of Hoogezand zit en zij op een gegeven moment naar Hoogezand gaan omdat daar meer ruimte is, vind ik dat helemaal geen probleem. Ik zie over het algemeen juist veel aantrekkelijkheid voor Groningen en het bedrijfsleven. Er werd gezegd dat we geen internationale handelsagenda hebben. We hebben de NOM daarvoor, en wij doen ontzettend veel aan internationale handelsmissies. We besteden handel met Bremen en Hamburg, dus daar doen we echt veel aan.

01:13:01

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): De Stadspartij vroeg welke bedrijven we aantrekken. We zijn dus selectiever, dat beleid staat ook in onze economische agenda. U vroeg naar de binnenstad en u maakte zich zorgen over de variatie van de retail. We hebben het daar eerder in de raad al over gehad. Eén van de dingen waar we bijvoorbeeld aan werken, is het kader voor de daghoreca. We komen daar nog op terug. Aan de andere kant doen we ook veel samen met de GCC om juist de aantrekkelijkheid van de binnenstad te vergroten. We gaan straks natuurlijk de Grote Markt openen, dat wordt een gigantisch event waarbij we hopen om mensen weer naar de binnenstad te trekken. We hebben bijvoorbeeld Sounds Like Groningen gedaan, een hele mooie campagne rond de Stones. Rond de opening van de Grote Markt gaan we samen met de GCC weer campagnes doen om mensen naar de binnenstad te krijgen. Dat geldt ook voor de Zwanestraat. We zijn met de uitwerking bezig om te zorgen dat het aantrekkelijk blijft.

01:13:58

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Als u het dan over leegstand heeft... Als je de Zwanestraat ziet, kan ik me voorstellen dat het lijkt alsof er heel veel leeg staat. Dat heb ik ook als ik door die straat loop. Over het algemeen genomen is de leegstand in Groningen laag. Een frictieleegstand van 5 procent is normaal en wij zitten op 3,3 procent, dus we zitten lager dan de gezonde frictieleegstand. Dat geldt ook voor bedrijven. Over het algemeen valt het feitelijk gezien mee. Als je door de Zwanestraat loopt, snap ik heel goed dat je iets anders denkt. Gemiddeld genomen valt het dus mee.

01:14:38

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Ik wil u er ook nog op wijzen dat we meewerken aan een hele mooi event, de winkelstraat van de toekomst. De GCC haalt allerlei mensen hiernaartoe om na te denken over die winkelstraat van de toekomst, want er is inderdaad concurrentie van de online verkoop. Dat vraagt om andere dingen. Er komt een congres en daar komen veel partijen op af, die haalt de GCC hiernaartoe. De gemeente doet daar ook weer aan mee, ik zal de ontvangst weer doen? Ik heb aangegeven richting de heer Van der Laan dat wij met wind meets gas en GroningenSail echt onze stinkende best doen voor de waterstof. Daar hoeft u zich geen zorgen over te maken. Het zou fijn zijn als het kabinet ook wat meer tempo zou maken en beslissingen neemt over waar wat gebeurt. Onze lobby is daar zeer op gericht. We halen ook de ministeries hiernaartoe om dat belang te benadrukken, dus daar kunt u gerust op zijn. De ChristenUnie had een vraag over...

01:15:39

Voorzitter: Ik onderbreek u even, want meneer Van der Laan wil kort reageren.

01:15:43

de heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ik heb ook niet gezegd dat het college haar best niet doet, maar we zien dat een aantal waterstoffabrieken die er zouden komen nu toch afhaken. We zien daar te weinig concrete resultaten. Het grote waterstof-forum was vorig jaar toch echt in Rotterdam, niet in Groningen. Dat zijn wel de feiten.

01:16:08

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Voorzitter, feit is dat één van de wereldcongressen die hierover gaat, wind meets gas, in Groningen is. Rotterdam timmert aan de weg, maar Groningen doet ook een heleboel. Daar kan ik u best meer over vertellen. Wij doen ontzettend veel en er is een hele actieve lobby op waterstof. Er gaat heel veel capaciteit van economische zaken en team energie in zitten. Wij doen er alles aan om daar zo snel mogelijk beslissingen over te krijgen, maar die moeten uiteindelijk wel vanuit het kabinet komen. Wat men met wind op zee wil, daar is het wachten op in relatie met waterstof bij de Eemshaven. We zijn daar volledig op ingespeeld. Sterker nog, we halen hele delegaties hiernaartoe. D66 had een vraag over het belang van de economische marketing, dat zien wij zeer.

01:17:05

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): U vroeg aandacht voor impactondernemers en de beeldvorming in de raad. Ik zou de raad nogmaals willen aanbieden om een keer met een aantal retailondernemers in gesprek te gaan over waar zij tegenaan lopen. Dat zouden we ook voor impactondernemers kunnen doen. Dat zou een voorstel kunnen

zijn. Bedrijventerrein verdichten, daar is het college het ook mee eens. Voorzitter, ik denk dat rond ben.

01:17:33

Voorzitter: Dat is helemaal goed, dank u wel. Ik zie dat er nog twee vragen zijn. Ik inventariseer of er verder nog vragen zijn, want dan kan ik met het oog op de tijd het proces voortzetten. Dit zijn de laatste twee vragen. Ik ga eerst even naar de heer Rebergen en dan kom ik daarna bij de heer Van Jaarsveld. Meneer Rebergen?

01:17:53

de heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. De wethouder begon met 'de ChristenUnie heeft gevraagd...' en toen kwam er een interruptie, dus die zin is niet afgemaakt. Ik heb gevraagd of de wethouder in zou willen gaan op de contacten met ondernemers en hoe die contacten zijn.

01:18:07

Voorzitter: Heel scherp van u. Mevrouw Bloemhoff?

01:18:10

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Dank u wel, dat is inderdaad zo. We hebben heel nauw contact met de ondernemers en verenigingen. We hebben de koepel economische agenda, die is vorige week geweest. We hebben toen met alle voorzitters van de bedrijfsverenigingen om de tafel gezeten. We hebben het bijvoorbeeld over het verkeer en de verkeersmaatregelen gehad, dan komt er een toelichting op. Het gaat ook over andere thema's zoals gezamenlijke marketing en hoe we daar vorm aan gaan geven. We doen dat op regelmatige basis. Daarnaast bezoekt het college ook regelmatig bedrijventerreinen, dus volgens mij is het goed contact.

01:18:41

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): We hebben dit soort initiatieven zoals rondom de Zwanestraat, daar zetten we samen de schouders onder. Ik wil ook wel even aangeven dat de bedrijvenverenigingen ook wel hebben aangegeven dat ze wel een beetje klaar zijn. Ze hebben aangegeven dat we moeten stoppen met de beeldvorming, want daar hebben zij ook last van. We hebben juist een hele goede samenwerking, laten we ons op het positieve richten. Het is een mooie stad en gemeente, dus laten we ons richten op het positief in de markt zetten van het merk Groningen en wat het allemaal te bieden heeft, vanuit een ondernemer gedacht, in plaats van de hele tijd aan negativiteit te denken. Dat is wat de ondernemersvereniging aangeven.

01:19:35

Voorzitter: Dank u wel. Ik had de laatste vraag beloofd aan de heer Van Jaarsveld.

01:19:40

de heer Van Jaarsveld (CDA): Dank, voorzitter. Ik wil het nog even over die bedrijfsparkeervergunningen hebben. De wethouder of een andere partij gaf net al aan dat het niet alleen gaat om het aantrekken van bedrijven of inwoners, maar ook om het hier houden van mensen. Kleine ondernemingen, ZZP'ers of eenmanszaken die nog beperkt zijn in omvang in een gebied met betaald parkeren maken een stap als zij iemand willen aannemen of zelf minder willen gaan werken van 127 euro van de eerste bedrijfsparkeervergunning...

01:20:15

Voorzitter: Wil u tot een vraag komen?

01:20:16

de heer Van Jaarsveld (CDA): Ik ben er bijna, sorry. Ze gaan dan naar 570 euro, en dat is een enorm gat. Voor de gemeente zou het, zoals uit onze tegenbegroting bleek, 180.000 euro of met de indexatie misschien twee ton kosten om dat voor een jaar te verlagen. Zou u daar, misschien niet voor twee tot met vijf zoals we vragen, maar in ieder geval voor de tweede en derde toch nog een keer over na willen denken?

01:20:38

Voorzitter: Mevrouw Bloemhoff.

01:20:39

mevrouw Bloemhoff (Wethouder): Voorzitter, op dit moment wordt er door het college gewerkt aan een heel groot pakket rondom parkeren. Dat is jullie wellicht bekend, en dat zal over enkele maanden, voor de zomer, richting uw raad komen. Dat pakket gaat ook in op de bedrijvenvergunning, dus het lijkt mij verstandig dat u dat punt even bewaard tot het moment dat het college haar voorstellen aan uw raad presenteert.

01:21:04

Voorzitter: Dank u wel voor het antwoord op deze laatste vraag. Daarmee komen we aan het eind van dit laatste deel van deze sessie. Het is van belang dat we nog even conclusies trekken. Er lag geen raadsvoorstel of collegebrief ten grondslag aan deze sessie, dus wat dat betreft gaat het niet door naar de raad. Zijn er fracties die nog een vervolg wensen in de vorm van een motie, of volstaat dit gesprek waarom gevraagd werd door de indieners? Ik kijk even rond. Mevrouw Akkerman?

01:21:44

mevrouw Akkerman (VVD): Ik zou graag wat langer de tijd hebben om daarover na te denken. Ik hoor van GroenLinks een interessante suggestie voor een motie. Ik hoor ook een aantal dingen waarvan ik denk: volgens mij kunnen we daar wel een rode draad uithalen, maar dat lukt niet voor de raad van volgende week. Het lijkt me handig dat wij daar even op terugkomen.

01:22:00

Voorzitter: Goed, maar dat is niet zozeer voor 3 april. Ik ga concluderen dat we deze discussie hiermee op dit moment afsluiten. Ik dank u allen voor uw aanwezigheid en wens u een fijne reis naar huis. Dank u wel.